

Професійні тренінги та інструктажі сприятимуть підвищенню рівня свідомості персоналу щодо безпеки, а також допоможуть професійно реагувати на надзвичайні ситуації.

***Список використаних джерел***

1. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2245-III: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

2. Таран О. В., Сандул О. Г. Проблеми кримінальної відповідальності за посягання на об'єкти критичної інфраструктури в ядерній енергетиці. Ядерна та радіаційна безпека. 2019. № 3 (79). С. 58–67. doi: 10.32918/nrs.2019.3(83).07.

3. Dinstein Y. Legitimate Military Objectives Under The Current Jus In Bello. Legal and Ethical Lessons of NATO's Kosovo Campaign / Andry E. Wall (Editor). International Law Studies. 2002. Vol. 78. pp. 139–172.

4. URL: <https://www.energoatom.com.ua/o-0903231.html>.

5. Про затвердження Порядку розроблення звіту про заходи безпеки на об'єкті підвищеної небезпеки: Наказ МВС України від 21.02.2023 № 114. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0417-23#Text>.

***Тиць Єлизавета Андріївна,***

здобувач ступеня вищої освіти  
бакалавра навчально-наукового  
інституту № 1 Національної академії  
внутрішніх справ

***Науковий консультант:***

старший викладач кафедри  
інформаційних технологій  
та кібербезпеки навчально-наукового  
інституту № 1 Національної академії  
внутрішніх справ, кандидат юридичних  
наук **Чукаєва А. В.**

**МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО  
ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ  
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Наявний рівень організованої злочинності, терористичні загрози, невпинний розвиток технологій, скоєння воєнних злочинів – створюють передумови для пошуку нових підходів розкриття правопорушень. З початком науково-технічної

революції (середина XX століття), кардинально змінились методи попередження та розслідування правопорушень. Наразі, можна провести ідентифікацію людини за голосом, розпізнати за фото-, відеозображеннями, за сітківкою ока, папілярними лініями пальця (відбитками), ДНК тощо.

Але розвиток новітніх технологій носить доволі дуальний характер, якщо розглядати його в контексті розслідування протиправних дій, адже і способи їх вчинення вийшли на новий рівень. Негативним наслідком є скоєння інтенсивніших і сучасніших злочинів. Про це свідчить поява нових статей в Кримінальному Кодексі України (далі - ККУ). Законодавець приділяє особливу увагу таким правопорушенням і присвячує їм XVI розділ ККУ: «Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку» [1].

В цивілізованих та розвинутих країнах світу, особлива увага приділяється розвитку інформаційних технологій. Штучний інтелект намагаються впроваджувати в усі сфери суспільного життя. Процес інформатизації торкнувся і кримінально-процесуальної діяльності.

Визначення «Штучний інтелект» можна розглянути у декількох варіантах дефініцій:

- Штучний інтелект (англ. Artificial Intelligence, AI) – це галузь науки та технологій, яка займається розробкою комп'ютерних систем, що здатні виконувати завдання, які зазвичай потребують інтелектуальних зусиль людини. Ці системи можуть виявляти розумові здібності, такі як навчання, розумову активність, сприймання та аналіз інформації, прийняття рішень, розпізнавання мови, розпізнавання образів тощо. AI зазвичай використовується для створення інтелектуальних систем, які можуть зробити наше життя зручнішими, наприклад, таких як голосові помічники, системи автоматичного розпізнавання мови, аналізу даних, рекомендації та інші. AI також використовується в промисловості, медицині, автоматизації транспорту, фінансах та багатьох інших галузях [2].

- Згідно положень Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, штучний інтелект – це організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи,

а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань [3].

- На думку Г. Андрощука, штучний інтелект – штучно створена людиною система, здатна обробляти інформацію, яка до неї надходить, пов'язувати її зі знаннями, якими вона вже володіє, і відповідно, формувати своє уявлення про об'єкти пізнання [4].

- Штучний інтелект – визначення, за допомогою якого описують інтелектуальні можливості комп'ютерів під час прийняття ними рішень, тлумачить Ю. Сидорчук [5].

- Щербак Н. та Уткіна М. пропонують такий вид визначення: штучний інтелект – це комп'ютерна програма, в основі якої лежать алгоритми аналізу відповідних даних та алгоритми прийняття з їх урахуванням автономних рішень, у ході досягнення яких вона може навчатися на досвіді та покращувати власну ефективність за рахунок аналізу даних, з метою досягнення поставлених завдань [6].

Аналізуючи вищевикладене, можна запропонувати такий варіант визначення: *штучний інтелект* – це система методів, яка здатна обробляти за допомогою інформаційних технологій дані, виявляючи при цьому розумові здібності для вирішення складних комп'ютерних задач, створення інтелектуальних систем, формування уявлення про об'єкти пізнання, прийняття рішень тощо.

Основними завданнями є сприйняття та аналіз інформації, прийняття рішень, розпізнання мови, образів, зображень тощо; розробка комп'ютерних та інтелектуальних систем; виконання складних комплексних завдань; створення та використання баз даних, моделей прийняття рішень, алгоритмів роботи.

Використання цієї системи на сучасному етапі активно використовується в прогнозуванні, попередженні та розкритті протиправної поведінки. Найактивніше передові технології застосовуються в галузі криміналістики. Змінюються також способи, прийоми й методи роботи з такими слідами, правила їх збирання, дослідження та фіксування. Злочини у сфері сучасних інформаційних та інших технологій набувають міжнародного, транснаціонального характеру, до того ж потерпілі від таких злочинів і самі злочинці можуть перебувати в різних країнах світу (наприклад, у місцях позбавлення волі) [7].

З початком повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, було скоєно чимало правопорушень громадянами країни-агресора. Під час брифінгу

в «Укрінформі» керівник департаменту протидії злочинам, вчинених в умовах збройного конфлікту Офісу Генерального прокурора Юрій Белоусов заявив, що станом на 14 березня 2023 року в Україні зареєстрували понад 71 тисячу воєнних злочинів [8]. Перед слідчими, криміналістами, оперативними працівниками постало важливе завдання – притягнути винну особу до відповідальності. Складність цієї роботи пов'язана зі специфікою обставин вчинення правопорушення, а саме його скоєння на окупованих територіях України російськими військами. Ідентифікувати особу за таких обставин досить складно, але сучасні технології в даному випадку неабияк допомагають розслідувати подібні правопорушення.

Використання штучного інтелекту в розкритті подібного роду злочинів вже стало прецедентом в ідентифікації правопорушників. Наприклад, Міністерство цифрової трансформації за допомогою штучного інтелекту встановило особу російського військового, який пограбував квартиру мешканки Ірпеня і сфотографувався там на камеру Polaroid [9]. Знайдену фотокартку завантажують до мережі, а далі програмне забезпечення використовує біометричну технологію, яка зображає людське обличчя, визначає відстань між різними точками (наприклад, між очима або за формою щік) – а потім розпізнає інші обличчя, які відповідають унікальній біометричній характеристиці оригінальної особи. [10] Так було знайдено акаунти (облікові записи) правопорушника в соціальних мережах. Даний алгоритм наразі активно застосовується правоохоронцями.

Завдяки штучному інтелекту знайдено достатню кількість вбивць, що діяли в Бучі та Ірпені. За короткий проміжок часу вдається встановити прізвища, ім'я, по-батькові, місця проживання цих людей [11].

На сьогодні, застосування новітніх технологій, алгоритмів та впровадження штучного інтелекту в правоохоронну діяльність обґрунтовано необхідністю протистояти злочинам, які вчиняються з використанням сучасних інновацій.

### ***Список використаних джерел***

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III.
2. ChatGPT. URL: <https://chat.openai.com/>

3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Наказ МВС України від 2 грудня 2020 № 1556-р.

4. Андрощук Г. Тенденції розвитку технологій штучного інтелекту: економіко-правовий аспект. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019.

5. Сидорчук Ю.М. Філософсько-правові проблеми використання штучного інтелекту. *Право і суспільство*. 2017. № 3-2. С. 16–19.

6. Н. М. Щербак, М. С. Уткіна. Теоретико-методологічні підходи до визначення штучного інтелекту. Сумський державний університет. 2021. URL: <http://www.lsej.org.ua/22021/53.pdf>.

7. Юхно О. Генезис і проблемні питання використання новітніх технологій та штучного інтелекту в криміналістиці, експертній діяльності й досудовому розслідуванні. 2021. URL: [file:///C:/Users/user/Downloads/499-Article%20Text-1012-1-10-20220629%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/499-Article%20Text-1012-1-10-20220629%20(3).pdf).

8. В Україні зареєстрували понад 71 тисячу воєнних злочинів з початку вторгнення РФ – Офіс генпрокурора / Ізвозікова А., Галка Н. // Суспільне. Новини. 14 березня 2023 рік. URL: <https://suspilne.media/413421-v-ukraini-zareestruvali-ponad-71-tisacu-voennih-zlociniv-z-pocatku-vtorgnenna-rf-ofis-genprokurora/>.

9. Військовий РФ в Ірпені сфотографував себе на Polaroid. Штучний інтелект встановив його особу / Павлюк О. Суспільне. Новини. 26 травня 2022 рік. URL: <https://suspilne.media/243747-vijskovij-rf-v-irpeni-sfotografuvav-sebe-na-polaroid-stucnij-intelekt-vstanoviv-jogo-osobu/>.

10. Як технологія штучного інтелекту розпізнає обличчя? 9 квітня 2020 року. URL: <https://worldvision.com.ua/kak-tehnologiya-iskusstvennogo-intellekta-raspoznaet-litsa/>.

11. Завдяки штучному інтелекту можна за години ідентифікувати російських загарбників / Федоров М. Укрінформ. 3 травня 2023 рік. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3453060-zavdaki-stucnomu-intelektu-mozna-zagodini-identifikuvati-rosijskih-zagarnikov-fedorov.html>